

לרפואת דבורה בת תרצה שושנה

מעשר שני - פרק שלישי

משנת רפאל - שמת

שנגע בשרץ או נבלה, ונעשה ראשון לטומאה, **בִּין שְׁנַטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמָאָה** כגון בכלים שנגעו במשקין טמאים, ונעשה שני לטומאה, **בִּין שְׁנַטְמָא בְּפָנִים** - בתוך ירושלים, **בִּין שְׁנַטְמָא בְּחוּץ** - מחוץ לירושלים, **בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים**: אף על פי שנטמא **יְפֵדָה** אפילו בירושלים, ואף לאחר שנפדה ונעשה חולין **וַיֵּאכַל הַכֹּל בְּפָנִים** ואסור להוציאו ולאכלו מחוץ לירושלים, שלא יאמרו 'ראינו מעשר שני שנכנס לירושלים ויצא', **חוּץ מִשְׁנַטְמָא בְּאֵב הַטְּמָאָה בְּחוּץ** שלאחר שנפדה מותר להוציאו, שהואיל ונכנס כשהוא טמא טומאה חמורה לא קלטוהו מחיצות העיר. **וּבֵית הֵלֵל אֹמְרִים: הַכֹּל יְפֵדָה וַיֵּאכַל בְּחוּץ, חוּץ מִשְׁנַטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמָאָה בְּפָנִים** - נכנס טהור לירושלים ונטמא בולד הטומאה, שפודהו ואוכלו בירושלים, ואסור להוציאו משם, שקלטוהו מחיצות:

משנה י

הַלְקוּת - פרי שנקנה **בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׁנַטְמָא** הפרי, ואינו ראוי לאכילה - **יְפֵדָה** - מותר לפדותו. **רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר**: אין לו פדיון אלא **יְקַבֵּר** - הואיל ונקנה ממעות מעשר שני, שוב לא יפדה¹¹. **אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: וּמָה אִם מַעֲשֵׂר שְׁנֵי עֲצָמוֹ שְׁנַטְמָא, הֲרֵי הוּא נִפְדָּה; הַלְקוּת** - הנקנה **בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שְׁנֵי** היינו הפירות **שְׁנַטְמָא, אֵינוֹ דִּין שִׁיפְדָּה?**

אָמַר לָהֶם: לֹא - אין זה קל וחומר! **אִם אָמַרְתֶּם בְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי עֲצָמוֹ** שאם נטמא נפדה, **שִׁבְּן הוּא נִפְדָּה בְּטָהוֹר** - אפילו כשהוא טהור **בְּרַחוּק**

וקנה פירות ממעות מעשר שני שוב לא יפדה: שכן נפדה טהור ברחוק מקום. שמעשר שני פודין

ר' עובדיה מברטנורא וכיוצא בהן: בולד הטומאה. האי ולד הטומאה דתנן במתניתין לאו ולד הטומאה שנגע באב הטומאה שהוא טמא מדאורייתא, אלא בולד הטומאה דרבנן, כגון שנגע בכלים שנטמאו במשקין: יפדה. דמעשר שני שנטמא פודין אותו אפילו בירושלים, דכתיב (דברים יד) כי לא תוכל שאתו, ואין שאת אלא אכילה כדכתיב (בראשית מג) וישא משאות מאת פניו אליהם: ויאכל הכל בפנים. שלא יאמרו ראינו מעשר שני שנכנס לירושלים ויצא, מפני שיש קול למעשר היוצא. אבל אין לחוש כשפודים אותו שמא יאמרו ראינו מעשר שני שנפדה בירושלים, שאין קול לפדוי: חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ. שכיון שנכנס כשהוא טמא אין המחיצה קולתתו: חוץ משנטמא בולד הטומאה בפנים. אבל נטמא בולד הטומאה בחוץ אע"פ שבודד הטומאה של דבריהם נטמא, ומן התורה טהור הוא, יאכל בחוץ. ובירושלמי מוקי לה כגון שהכניסו על מנת שלא יקלטוהו מחיצות, אבל אם לא התנה, הואיל ונכנס והרי הוא טהור דאורייתא יאכל בפנים: י הלכות בכסף מעשר שני. פירות שנקנו מדמי מעשר שני: יקבר. הואיל ונגמרה מצותו

ביאורים והרחבות

11. **פירוש:** רבי יהודה דורש את הפסוק במעשר שני (דברים יד, כו): "ונתתה הכסף" - מיעוט, "כסף ראשון ולא כסף שני", ואין לפדות מעשר שני אלא פעם אחת ולא פעמיים, היינו רק את הפירות הראשונים שהופרשו כמעשר, ולא את האוכל שנקנה מכסף פדיונם.

ר' עובדיה מברטנורא
 אותו כשהוא טהור חוץ
 לירושלים, כדכתיב (דברים יד)
 וכי ירחק ממך המקום וגו'. אבל
 הלקוח בכסף מעשר אינו נפדה
 חוץ לירושלים כשהוא טהור,
 דתנו לעיל בפרק קמא מזיד
 יעלו ויאכלו במקום. ואין הלכה
 כרבי יהודה:

יא על ידי עורו. עם עורו: ר'
 שמעון אומר יפדה. ובהא
 קמילגי, דתנא קמא סבר אין
 פודין את הקדשים להאכילן
 לכלבים, ורבי שמעון סבר פודין
 את הקדשים להאכילן לכלבים.
 ואין הלכה כרבי שמעון: לקחו
 חי ושחטו ונטמא יפדה. הכא
 לא פליג רבי יהודה כדפליג
 לעיל בפירות הלקוחים בכסף
 מעשר ונטמא, דכיון דלקחו חי
 אין לו ריחוק מקום לפי שיכול
 להוליכו בכל מקום שירצה,
 הלכך הוי כמעשר שני עצמו.
 ונפדה כשנטמא, כדרך שנפדה
 מעשר שני כשנטמא: רבי יוסי
 אומר יקבר. דמחמיר טפי מר'
 יהודה, וסבר דאע"פ שקנאו חי
 דינו כפירות הלקוחים בכסף
 מעשר: לקחו שחוט ונטמא
 הרי הוא כפירות. וכי היכי
 דאיפליגו תנא קמא ור' יהודה
 לעיל בפירות הלקוחים בכסף
 מעשר, הכי נמי אפליגו בהא:
 יב המשאיל קנקנים למעשר
 שני. מי שמשאיל קנקניו
 להכניס בהן יין שקרא לו כבר
 שם מעשר שני: אע"פ שגפן.
 שסתם פיהו במגופה אחר
 שמלאו: לא קנה מעשר. לא
 נתפס הקנקן בקדושת מעשר:
 זלף לתוכו סתם. שהכניס
 לתוכו יין של טבל קודם שקרא

מקום חוץ לירושלים, שנאמר (דברים יד, כד-כה):
 "כי ירחק ממך המקום... ונתתה בכסף", תאמרו
 בלקוח - פירות הקנויים בכסף מעשר, שאינו
 נפדה בטהור ברחוק מקום? - שכשהוא טהור
 אינו נפדה חוץ לירושלים, שהרי שנינו (לעיל א, ה):
 "הלקוח פירות, מזיד יעלו ויאכלו במקום":

משנה יא

צבי שלקחו בכסף מעשר שני ונת - יקבר
 הואיל והבשר אינו ראוי לאכילת אדם אלא לכלבים,
 וסבור התנא שאין פודים את הקדשים להאכילם
 לכלבים, לכן יקבר על ידי - יחד עם עורו שאף
 העור אסור. רבי שמעון אומר: יפדה - שהוא
 סובר: פודים קדשים להאכילם לכלבים.
 לקחו - לצבי חי ושחטו ונטמא לאחר השחיטה
 - יפדה כדן פירות מעשר שני שנטמאו. רבי יוסי
 אומר: יקבר שהוא מחמיר יותר מרבי יהודה
 (במשנה הקודמת) וסובר, שאף על פי שלקחו חי, דינו
 כפירות הלקוחים בכסף מעשר שני.
 לקחו לצבי שחוט ונטמא, הרי הוא כפירות
 הלקוחים בכסף מעשר שני שנטמאו, לתנא קמא
 במשנה הקודמת - יפדה, לרבי יהודה יקבר:

משנה יב

המשאיל קנקנין שיש לו למעשר שני כלומר
 בשעה שהכניס בהם את היין אמר שנותנם בתורת
 שאלה, אף על פי שגפן - סתם את הקנקנים
 לאחר שמילאם, לא קנה מעשר - את הקנקנים,
 כלומר לא חלה עליהם קדושת מעשר, כיון שרק
 השאילם למעשר.
 זלף לתוכו - שפך לתוך הקנקנים סתם ללא
 שאמר כלום, כלומר לא אמר שנותן את הקנקנים
 למעשר בתורת שאלה - עד שלא גפן - כל זמן
 שלא סתם את הקנקנים במגופה, לא קנה מעשר